

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

100
TÜRKİYE CUMHURİYETİ'nin YÜZÜNCÜ YILI

7/1129
GK 11

Sayı : E-56020453-610-278-324/531
Konu : Yazılı soru önergesi

15/08/2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 10/07/2023 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1245389 sayılı yazı.

İlgi yazınız ekinde alınan, İstanbul Milletvekili Ahmet Şık tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/1129 Esas Nolu soru önergesine ilişkin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Yılmaz TUNÇ
Bakan

EKLER:

- 1- Soru önergesi cevabı (1 adet)
- 2- Bila tarihli ve 7116560 sayılı yazı (1 adet)

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Sayı : E-56020453-610-278-3644/5199

Konu : Yazılı soru önergesi

15/08/2024

Sayın Ahmet ŞİK
İstanbul Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/1129 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- Anayasanın;

A) "Yargı yetkisi" kenar başlıklı 9. maddesinde, yargı yetkisinin Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılacağı,

B) "Mahkemelerin bağımsızlığı" kenar başlıklı 138. maddesinde, hâkimlerin görevlerinde bağımsız oldukları; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm verecekleri, hiçbir organ, makam, merci veya kişinin, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremeyeceği, genelge gönderemeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı; görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılmasıyla ilgili soru sorulamayacağı, görüşme yapılamayacağı veya herhangi bir beyanda bulunulamayacağı,

Hükümlerine yer verildiği malûmlardır.

Sözü edilen bu düzenlemeler çerçevesinde, açılan davalarla ilgili delillerin takdiri ve olayın vasıflandırılması ve sonucuna göre karar verilmesi aşamalarında tüm yetki ve sorumluluk yargı mercilerine aittir. Bununla birlikte, açılan davalara ilişkin yapılan yargılamalar Anayasanın 9. ve 138. maddelerindeki yetki ve teminata dayalı olarak görev yapan bağımsız ve tarafsız mahkemelerce sürdürülüp sonuçlandırılmaktadır.

II- Anayasanın, "Kanunların teklif edilmesi ve görüşülmesi" kenar başlıklı 88. maddesinde kanun teklif etmeye Bakanlar Kurulu ve milletvekillerinin yetkili olduğu, kanun tasarı ve tekliflerinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülme usul ve esaslarının içtüzükle düzenleneceği hükmü yer almakta iken söz konusu hüküm, 16/04/2017 tarihinde yapılan referandumla kabul edilen 21/01/2017 tarihli ve 6771 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 16. maddesiyle; kanun teklif etmeye milletvekillerinin yetkili olduğu, kanun tekliflerinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülme usul ve esaslarının içtüzükle düzenleneceği şeklinde değiştirilmiş, söz konusu düzenleme 09/07/2018 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

10/07/2018 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilâtı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 38. maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde; adalet hizmetleriyle ilgili konularda gerekli araştırmalar ve mevzuat hazırlıklarını yapmak ve görüş bildirmek Bakanlığımızın görevleri arasında sayıldığından çalışmalarımız bu çerçevede yürütülmektedir.

III- 10/07/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilâtı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin "Görev" kenar başlıklı 38. maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde, adlî sicil tutulmasıyla ilgili hizmetleri yürütmek Bakanlığımız görevleri arasında sayılmaktadır. Bu çerçevede istenilen

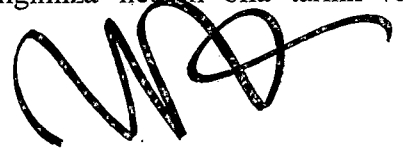

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

ayrıntıda bilgi bulunmamakla birlikte; 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap, İkinci Kısım, Birinci Bölümünde düzenlenen "Hayata Karşı Suçlar"a ilişkin Cumhuriyet başsavcılıklarında soruşturma evresinde açılan ve karara bağlanan dosya, şüpheli ve suç sayılarına ait istatistiklere Bakanlığımız Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğünün "<https://www.adlisicil.adalet.gov.tr>" adresli internet sitesinden ulaşılması mümkün olabilecektir.

IV- Soru önergesinde yer alan hususlarla ilgili olarak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığıyla yapılan yazışma sonucu Bakanlığımıza iletilen bila tarihli ve 7116560 sayılı yazı ilişiktir.

Bilgilerinize sunulur.

Yılmaz TUNÇ
Bakan

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-30824082-610-7116560
Konu : İstanbul Milletvekili Ahmet ŞİK'ın
Yazılı Soru Önergesi-7/1129

ADALET BAKANLIĞINA
(Mevzuat Genel Müdürlüğü)

İlgi : 03.08.2023 tarihli ve 90503836/(610)/1567/3568 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ile iletmış olduğunuz İstanbul Milletvekili Sayın Ahmet ŞİK'ın; TBMM 7/1129 Esas sayılı yazılı soru önergesi Bakanlığımızca incelenmiş olup, Bakanlığımız görev, yetki ve sorumluluğu kapsamında yer alan sorulara ilişkin hazırlanan Bakanlığımız cevabı yazımız ekinde yer almaktadır.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Sadi KIZIK
Bakan a.
Strateji Geliştirme Başkanı

Ek: Cevap Yazısı (2 Sayfa)

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN AHMET ŞIK'IN
TBMM 7/1129 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR

A. 2011 yılında 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun'da yapılan düzenleme ile, yapı denetimi kapsamının genişletilmesi vaadiyle, denetim görevi bağımsız ve bilimsel liyakate dayalı kuruluşlar olan meslek odalarından alınmış, özel şirketlere devredilmiştir. Yapı denetimi, idarenin yaptırım gücüne dayanarak yürüttüğü asli kolluk faaliyetleri içinde yer almasına rağmen ve mutlaka devletin genel idare esaslarıncı yürütülmesi gerekirken, bu düzenleme ile "inşaatları yapan müteahhitlerin insafına" bırakılmıştır. Kamuoyu tarafından, müteahhitlerin aynı zamanda yapı denetim şirketleri işlettiği, böylelikle kendi inşaatlarına koşulsuz izinler verdikleri bilinmektedir. Hal böyleyken ülkemizde herhangi bir yapının bağımsız biçimde ve rant amacı gütmeyen denetlenmesi olasılığı kalmamıştır. Yine İmar Kanunu'nun Planların hazırlanması ve yürürlüğe konulmasına dair 8. Maddesi uyarınca, harita, plan, etüt ve projelerin "meslek odaları dahil başka bir kurum veya kuruluşun vize veya onayına tabi tutulamayacağı" belirlenerek, adeta bağımsız ve liyakatli denetimin yegâne imkânı ortadan kaldırılmıştır. Bu bağlamda;

1 İnşaat şirketine sahip aile fertlerinin bazıları müteahhitlik yaparken, bazılarının da yapı denetim firması kurabildiği ve kendi inşaatına onay verebildiği bu sistemde, yıkılan binalardan kaçında inşaat şirketi-yapı denetim şirketi ilişkisi olduğu araştırılmakta mıdır?

2 Denetleyen ile yapanın aynı kişi olmasına yol açan, yani "etkin biçimde uygulanamayan" bu mevzuatın, uygulamasını denetlemekten hangi kamu kurumları sorumludur? Bu kurumların görevlerini yerine getirip getirmediği araştırılmakta mıdır?

3 Devletin, yaşam hakkı başta olmak üzere Anayasamızda tanınan hakların korunmasına ve yerine getirilmesine yönelik, eyleme geçme yükümlülükleri bulunmaktadır. AİHM içtihadında da "pozitif yükümlülükler" biçiminde ifade edildiği üzere, "önleme ve zarar azaltma"ya ilişkin temel yükümlülüklerden biri, "hakkın korunmasına yönelik yasal çerçeve tesis etmek"tir. İnşaat sektörünü rant aracı olarak değil yurttaşların barınma hakkını tesis mekanizması olarak gören bir idare, imara ve depreme ilişkin her türlü düzenlemeye, yaşam hakkının pozitif yükümlülükleri bağlamında yaklaşmalıdır. Bu doğrultuda, uygulamada yapıların bizzat "yapanlar tarafından denetlendiği" bir mevzuat oluşturmak, depremde kaybettiğimiz yurttaşlarımızın "yaşam hakkını güvenceye alan evlerde oturmasını imkânsız kıldığından", yasayı yapanların ve uygulamada yurttaşlar aleyhine işlemesine müdahale edemeyenlerin sorumluluğunu ortaya çıkarmaktadır. **Yasama sorumsuzluğundan bağımsız olarak, yaşam hakkını korumaya hiçbir açıdan hizmet etmeyen bir imar ve denetim mevzuatına tabi yurttaşları, denetlenememiş evlerde kaybetmemizin, bu yurttaşların evlerinin liyakat sahibi meslek odalarıncı denetlenememiş olmasının sorumluluğu kime aittir? Diğer deyişle, imar mevzuatı kapsamında yaşam hakkını korumaya yönelik pozitif yükümlülük kime aittir? Bu hakkı korunamayan depremzedeler, ihlal iddialarını kime yöneltmelidir?**

4 Yapı denetim görevinin özel şirketlere devredilmesi, idarenin sorumluluğunu ortadan kaldırmakta mıdır?

5 Şimdiye dek "deprem suçları" denebilecek, depremde yurttaşları yitirmemize yol açan ihmali veya kasti davranışlarla ilgili olarak kaç adet soruşturma başlatılmıştır? Bu soruşturmalardan ne kadarı müteahhitlerle, ne kadarı yapı denetim şirketleriyle, ne kadarı kamu görevlileriyle ilgilidir?

CEVAPLAR

A) 1/1/2019 tarihinden önceki uygulamalarda yapı denetim kuruluşları yapı sahipleri tarafından belirlenmekte olup, 4708 sayılı Kanunun 5 inci maddesinde 11/5/2018 tarih ve 7143 sayılı Vergi ve Diğer Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik

Yapılmasına İlişkin Kanun ile yapılan ve 1/1/2019 tarihinde yürürlüğe giren değişiklikle hangi yapıda hangi yapı denetim kuruluşunun görev alacağı hususunun Bakanlığımızca elektronik ortamda belirleneceği hükme bağlanmıştır.

Konuya ilişkin esaslar ise 29/12/2018 tarih ve 30640 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak 1/1/2019 tarihinden itibaren yürürlüğe giren Yapı Sahipleri İle Yapı Denetimi Hizmet Sözleşmesi İmzalayacak Yapı Denetim Kuruluşlarının Elektronik Ortamda Belirlenmesine İlişkin Usul ve Esaslara Dair Tebliğ ile belirlenmiş olup, bu düzenlemeler doğrultusunda yapı sahiplerinin çalışacağı yapı denetim kuruluşları 1/1/2019 tarihinden itibaren Bakanlığımızca elektronik ortamda belirlenmekte olup dolayısıyla yapı müteahhitlerinin yapı denetim firmasını seçmeleri gibi bir durum söz konusu değildir.

1) 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin beşinci fıkrası *“Yapı denetim kuruluşu denetim faaliyeti dışında başka ticarî faaliyette bulunamaz. Bu kuruluşun denetçi mimar ve mühendislerinin, denetim faaliyeti süresince başkaca meslekî ve inşaat işleri ile ilgili ticarî faaliyette bulunmaları yasaktır.”* hükmü gereği yapı denetim kuruluşlarının kurulum süreçlerinde yapı denetim dışındaki tüm çalışma faaliyetlerinin sona erdiğinin tespit edilmesi durumunda bu kuruluşlara izin belgesi verilmektedir.

Ayrıca; yapı denetim kuruluşunun yapı denetim dışında çalışma faaliyeti tespit edilmesi halinde; 4708 sayılı Kanunun 8.maddesinin 1.fıkrasının (g) bendinin 3.alt bendi gereği il yapı denetim komisyonunun teklifi üzerine Bakanlığımızca kuruluşa 1 (bir) yıl süre ile yeni iş almaktan men cezası verilmektedir.

Yine şirket ortaklarının yapı denetim dışında çalışma faaliyeti tespit edilmesi halinde; kuruluşun çalışma faaliyeti sistem üzerinden engellenmekte ve cezai işlem uygulanmaktadır. Duruma ilişkin sorun giderilinceye kadar yapı denetim kuruluşunun faaliyetine izin verilmemektedir.

2) Yapı denetim kuruluşlarının faaliyetleri ihbar ve şikayet üzerine veya re'sen incelenmekte olup, yapı denetim kuruluşları Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerimiz bünyesinde faaliyet gösteren Yapı Denetim Çalışma Birimleri tarafından bir takvim yılı içinde en az iki kez büro ve altı kez şantiye denetimine tabi tutulmaktadır. 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun ve ilgili mevzuat ile kendilerine verilen görevi yerine getirmede tespit edilen yapı denetim kuruluşları hakkında 4708 sayılı Kanunun 8.maddesi doğrultusunda gerekli idari müeyyideler uygulanmaktadır.

3) 4708 sayılı Kanun ve ilgili mevzuatı doğrultusunda görev aldıkları yapılarda denetim sorumluluklarını yerine getirmede tespit edilen mimar ve mühendisler hakkında aynı Kanunun 8.maddesinin 15.fıkrası hükmü gereği bağlı bulundukları meslek odalarına bildirimde bulunmakta olup, meslek odaları bu kişiler hakkında kendi mevzuatları uyarınca cezai işlem yaparak neticesini Bakanlığımıza bildirmektedir.